

รูปแบบพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียน

เรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท*

DEVELOPMENT MODEL SPECIAL CHILDREN IN THE CENTURY 21 FOR INCLUSIVE SCHOOLS USING THREE BASE MODEL OF CHAINAT PROVINCE

พรรณรายณ์ ทรัพย์แสนดี¹, ณัฐพิพัฒน์ ดอกเทียน^{2*}, นิชาภา ธพิพัฒน์³

Pannarai Subsandee¹, Natpipat Doktean^{2*}, Nichapa Tapipat³

¹คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กรุงเทพมหานคร ประเทศไทย

¹Faculty of Education, Chandrakasem Rajabhat University, Bangkok, Thailand

²คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี กาญจนบุรี ประเทศไทย

²Faculty of Education, Kanchanaburi Rajabhat University, Kanchanaburi, Thailand

³นักวิชาการอิสระ กาญจนบุรี ประเทศไทย

³Independent Scholar, Kanchanaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: natpipat@kru.ac.th

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ซึ่งดำเนินการ 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ที่มีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวม การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน ครู 8 คน และผู้ปกครองของต้นแบบโรงเรียนเรียนรวม จังหวัดชัยนาท 8 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา 83 คน ครู 166 คน นักเรียน 166 คน ผู้ปกครอง 83 คน รวม 498 คน โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie & Morgan และได้กลุ่มตัวอย่างจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Sampling) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐาน ครู ผู้ปกครอง และชุมชน ไม่เข้าใจระบบการเรียนรวม และขาดสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่เหมาะสม 2) การออกแบบและพัฒนารูปแบบ ใช้หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ (ABA) และการเรียนรู้แบบรวมพลัง (Collaborative Inclusive Education) โดยรูปแบบมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผล 3) ทดลองใช้รูปแบบ พบว่า ทักษะในศตวรรษที่ 21 ของเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยเฉพาะทักษะการเรียนรู้ การใช้ชีวิต และการสื่อสาร และ 4) ประเมินผล พบว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด ผู้เข้าร่วมมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา, เด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21, โรงเรียนเรียนรวม, สามฐานโมเดล, ประถมศึกษา

Abstract

This study aimed to develop a model for special needs children's development in the 21st century using the Three - Base Model for inclusive primary schools in Chai Nat Province. The research followed the Research and Development (R&D) methodology, conducted in four phases: 1) studying and analyzing fundamental data, 2) designing and developing the model, 3) implementing the model, and 4) evaluating the model's effectiveness. Key informants included three experts with experience in inclusive education and instructional model development, eight school administrators, eight teachers, and eight parents from the prototype inclusive schools in Chai Nat Province, totaling 24 key informants selected through purposive sampling. The sample group consisted of 83 school administrators, 166 teachers, 166 students, and 83 parents, totaling 498 participants. The sample size was determined using Krejcie & Morgan's formula and selected through simple random sampling. Data analysis employed basic statistical methods, including percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research findings revealed that: 1) In terms of fundamental data, teachers, parents, and the community lacked understanding of the inclusive education system and had limited access to appropriate learning materials and resources. 2) The model design and development were based on the Threefold Training principle (morality, concentration, and wisdom), Applied Behavior Analysis (ABA), and Collaborative Inclusive Education. The model comprised five components: principles, objectives, content, instructional activities, and assessment. 3) The model implementation showed a statistically significant improvement in 21st - century skills among special needs children, particularly in learning, life skills, and communication. and 4) The evaluation results indicated that the model was highly suitable and feasible, with participants expressing a high level of satisfaction.

Keywords: Development Model, Special Children in the 21st Century, Inclusive Schools, Three Base Model, Primary Education

บทนำ

การจัดการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติของประเทศไทยมีเป้าหมายสำคัญในการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนทุกคนอย่างเท่าเทียม โดยอิงแนวคิดสำคัญ เช่น การศึกษาสำหรับทุกคน (Education for All) ซึ่งเป็นหลักการที่ยูเนสโก (UNESCO, 2020) สนับสนุนทั่วโลก การศึกษาที่เท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive

Education) ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยให้เด็กทุกกลุ่ม รวมถึงเด็กพิเศษ สามารถเข้าถึงการศึกษาได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังได้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษา เพื่อให้เด็กไทยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตและดำรงชีวิตอย่างสมดุลตามหลักพอเพียง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) อีกทั้งการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องรองรับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและสังคม ส่งผลให้เกิดแนวทางการจัดการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นและตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น (OECD, 2018)

ปัจจุบัน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 54 ได้กำหนดให้รัฐมีหน้าที่จัดการศึกษาให้ประชาชนโดยไม่มีค่าใช้จ่ายและต้องดำเนินการให้ทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยเน้นการสนับสนุนกลุ่มผู้ด้อยโอกาส รวมถึงผู้พิการหรือผู้มีความต้องการพิเศษให้สามารถเข้าถึงการศึกษาในระดับที่เท่าเทียมกัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2563) นอกจากนี้ พระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องสามารถรองรับการจัดการเรียนรวม (Inclusive Education) ซึ่งหมายถึง การบูรณาการเด็กพิการเข้ากับโรงเรียนทั่วไปโดยปรับหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการเฉพาะของเด็กแต่ละคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) การดำเนินนโยบายเหล่านี้ช่วยสร้างระบบการศึกษาที่ครอบคลุมและเป็นธรรม ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างศักยภาพของเด็กพิเศษให้สามารถใช้ชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ

จากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า จังหวัดชัยนาทมีโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษา 114 แห่ง และมีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษรวมทั้งสิ้น 1,557 คน โดยแบ่งเป็นนักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ 1,344 คน นักเรียนที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 65 คน และนักเรียนที่มีความพิการซ้ำซ้อน 55 คน เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563) ตัวเลขเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองต่อความต้องการเฉพาะของเด็กพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางที่มีอยู่ในปัจจุบันยังขาดกรอบการพัฒนาที่เป็นระบบ ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษมีข้อจำกัดทั้งด้านสื่อการเรียนการสอน บุคลากร และสิ่งอำนวยความสะดวกในโรงเรียน ดังนั้น การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อให้เด็กพิเศษได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเองได้เต็มที่

แนวคิดที่ใช้ในการพัฒนารูปแบบในงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) หลักไตรสิกขา (Trisikkha) ซึ่งเป็นแนวคิดที่เน้นการพัฒนาศีล สมาธิ และปัญญา ซึ่งถือเป็นรากฐานของการพัฒนามนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านคุณธรรมและสติปัญญา (พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต), 2553) 2) การวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์ (Applied Behavior Analysis: ABA) ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่ใช้สำหรับพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยมุ่งเน้นการเสริมแรงทางบวกและการฝึกฝนทักษะเฉพาะด้านให้เด็กสามารถปรับตัวและเรียนรู้ได้ดีขึ้น (Cooper, J. O. et al., 2020) และ 3) รูปแบบการจัดการเรียนรวมแบบรวมพลัง (Collaborative Inclusive Education) ซึ่งเป็นกระบวนการบูรณาการการเรียนการสอนที่เน้นให้เด็กปกติและเด็กพิเศษสามารถเรียนรู้ร่วมกัน โดยใช้วิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อให้เกิดความเข้าใจและยอมรับซึ่งกันและกัน (Friend, M. & Bursuck, W. D., 2019)

การศึกษานี้ได้นำแนวทางของโมเดล ADDIE มาใช้ในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การวิเคราะห์ (Analyze) ซึ่งเป็นการศึกษาปัญหาและความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย 2) การออกแบบ (Design) ซึ่งเป็นการกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรหรือแนวทางการเรียนการสอน 3) การพัฒนา (Develop) ซึ่งเป็นกระบวนการสร้างและปรับปรุงสื่อหรือกิจกรรมการเรียนรู้ 4) การนำไปใช้ (Implement) ซึ่งเป็นการทดลองใช้รูปแบบที่พัฒนา และ 5) การประเมินผล (Evaluate) เพื่อวัดประสิทธิภาพของรูปแบบและนำไปปรับปรุง (Kruse, K., 2008) การใช้โมเดลนี้ช่วยให้การพัฒนารูปแบบเป็นไปอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาทได้อย่างเหมาะสม

ด้วยเหตุนี้ งานวิจัยนี้จึงมีเป้าหมายเพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 ที่สามารถช่วยให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งจะช่วยส่งเสริมคุณภาพชีวิตและความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กพิเศษในระยะยาว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยดำเนินการ 4 ระยะ ได้แก่ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ รายละเอียดของแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท จำนวน 105 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งตามขนาดโรงเรียนและลักษณะการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การศึกษาครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายที่มีความหลากหลาย กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งสิ้น 498 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างพิจารณาจากปัจจัยด้านโครงสร้างโรงเรียน ระดับชั้นเรียน และความต้องการของเด็กพิเศษ เพื่อให้มั่นใจว่าผลการวิจัยสามารถสะท้อนภาพรวมของระบบการเรียนรวมได้อย่างแท้จริง

เครื่องมือวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบสัมภาษณ์และแบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง เพื่อตรวจสอบสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาการศึกษาเด็กพิเศษ 2) แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบ เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของโมเดลที่พัฒนา และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กพิเศษ ซึ่งพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรียนรวม

2. การหาคุณภาพของเครื่องมือวิจัยดำเนินการโดยตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 คน ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านการศึกษาเด็กพิเศษ การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ใช้สัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) โดยได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่ระดับ 0.85

ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่น่าเชื่อถือ การตรวจสอบความเป็นปรนัยของแบบทดสอบโดยใช้การวิเคราะห์ข้อสอบ (Item Analysis) เพื่อให้แน่ใจว่าข้อสอบสามารถวัดผลการเรียนรู้ของเด็กพิเศษได้อย่างถูกต้อง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับแนวคิดการเรียนรู้รวมและรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษ 2) สัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครอง เพื่อวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการของโรงเรียนเรียนรวม และ 3) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนารูปแบบที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเรียนรวมในจังหวัดชัยนาท

ระยะที่ 2 ออกแบบและพัฒนารูปแบบ 1) พัฒนาโมเดลโดยอิงแนวคิดไตรสิกขา การวิเคราะห์พฤติกรรมแบบประยุกต์ และการเรียนรวมแบบรวมพลัง 2) สร้างเครื่องมือและแนวทางการใช้รูปแบบที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้จริงในโรงเรียนเรียนรวม โดยพัฒนาแนวทางการสอนที่เหมาะสมกับเด็กพิเศษแต่ละประเภท และ 3) ทดลองปรับใช้รูปแบบในกลุ่มเล็กเพื่อปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

ระยะที่ 3 ทดลองใช้รูปแบบ ดำเนินการ ดังนี้ 1) ทดลองใช้ในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง 4 แห่ง ซึ่งได้รับการคัดเลือกโดยพิจารณาจากระดับความพร้อมของสถานศึกษา 2) สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนและครูขณะใช้รูปแบบ รวมถึงการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เชิงลึก 3) รวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณเพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพของรูปแบบ

ระยะที่ 4 ประเมินผลการใช้รูปแบบ ดำเนินการ ดังนี้ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนก่อนและหลังใช้รูปแบบโดยใช้สถิติ Dependent t - test เพื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของผลสัมฤทธิ์ 2) ประเมินความพึงพอใจของครูและผู้ปกครองต่อรูปแบบโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) วิเคราะห์ผลสะท้อนจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อปรับปรุงและพัฒนารูปแบบให้เหมาะสมกับการใช้งานจริง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ทั้งสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ดังนี้ 1) การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ เพื่อสังเคราะห์แนวโน้มและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากกลุ่มเป้าหมาย 2) การใช้สถิติพื้นฐาน เช่น ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อสรุปแนวโน้มของข้อมูลที่ได้ และ 3) การทดสอบสมมติฐานด้วย Dependent t - test เพื่อวิเคราะห์ความแตกต่างของผลสัมฤทธิ์ของเด็กพิเศษก่อนและหลังใช้รูปแบบ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดจะถูกนำมาใช้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนารูปแบบต่อไป พร้อมทั้งอ้างอิงข้อมูลที่ได้จากเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมความน่าเชื่อถือของผลการศึกษา และพัฒนาแนวทางการเรียนการสอนที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัย

รูปแบบพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ซึ่งมีรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานต่าง ๆ ซึ่งประกอบด้วย

1. ผลการวิเคราะห์แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาเด็กพิเศษ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญมี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) หลักการ เป็นความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการ ในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณลักษณะ ที่ต้องการ ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน 3) เนื้อหา เป็นสาระความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์ สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของ รูปแบบ 4) กระบวนการ เป็นขั้นตอนหรือลำดับของการจัดกิจกรรม กำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้อง ในแต่ละ ขั้นตอนเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และ 5) การวัดผลประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและ ประเมินผลการเรียนการสอน ที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพ ของรูปแบบ และบ่งบอกถึงการ บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนด

2. สภาพ ปัญหา และแนวทางในการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษา ของจังหวัดชัยนาท พบว่า ด้านครูผู้สอน ขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิเศษและ การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ควรหาแบบที่เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการของนักเรียน ด้านผู้ปกครองและชุมชน พบว่า ผู้ปกครองยังไม่เข้าใจเรื่องการจัดการเรียนรวม ไม่เข้าใจในระบบการจัดการ ด้านนักเรียน ไม่เข้าใจในระบบการจัดการเรียนการสอน การทำกิจกรรมการเรียนรู้ การช่วยเหลือเพื่อนเมื่อทำ กิจกรรมกลุ่ม การทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสามารถ ด้านผู้บริหารและนโยบาย มุ่งเน้นที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมากเกินไป ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ มีปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนค่อนข้างมาก เนื่องจากโรงเรียนขาดแคลนแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และด้านอื่น ๆ พบว่า การจัดการเรียนรวมนั้นควรคำนึงถึงวัฒนธรรม ประเพณี ค่านิยมและภาษาที่แตกต่างกันของ นักเรียนในบางพื้นที่ ส่วนแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับ ประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท คือ ผู้บริหารและครูควรสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญ ในการจัดการ เรียนการสอนสำหรับเด็กปกติ และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

3. ความต้องการจำเป็นต่อการพัฒนารูปแบบ การพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 1 ผลประเมินความต้องการจำเป็นต่อรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สาม ฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม

(N = 498)

รายการ	ระดับปฏิบัติ ที่คาดหวัง (I)	ระดับปฏิบัติที่เป็นจริง (D)	$PNI_{modified}$ (I - D) / D	อันดับ ความสำคัญ
1. ด้านผู้สอน	4.01	1.88	1.13	3
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้	3.98	1.79	1.22	2
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.99	1.75	1.28	1
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.91	1.97	0.98	5
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.89	1.91	1.04	4

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลประเมินความต้องการจำเป็นต่อรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้สอน ด้านการออกแบบการเรียนรู้ ด้านการจัด การเรียนการสอน ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ด้านที่มีความต้องการจำเป็น ที่มีค่า $PNI_{modified}$ สูงสุด คือ ด้านการจัดการเรียน การสอน (1.28) รองลงมา คือ ด้านการออกแบบการเรียนรู้ (1.22) ด้านผู้สอน (1.13) ด้านการวัดและประเมินผล (1.04) และด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ (0.98) ตามลำดับ

ระยะที่ 2 การออกแบบและพัฒนารูปแบบการพัฒนา เด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

1. การสังเคราะห์องค์ประกอบและยกร่างรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับร่าง) โดยการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 8 ท่าน พบว่า องค์ประกอบและยกร่างรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ ประกอบด้วย 3 แนวคิด ที่ผู้วิจัย เรียกว่า “สามฐานโมเดล” ได้แก่ หลักไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ หรืออาจเรียกว่า เทคนิคการปรับ พฤติกรรม โดยเป็นหลักการและวิธีการที่เป็นระบบ และรูปแบบการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) จุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาขีดความสามารถในศตวรรษที่ 21 ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งหมายถึง ความสามารถในการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ในด้านต่าง ๆ ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประกอบด้วย ทักษะด้านการคิด ทักษะด้านการสื่อสาร ทักษะด้านการแก้ปัญหา ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี ทักษะด้านการใช้ชีวิต และทักษะด้านการเรียนรู้ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ตามความสนใจและความถนัดของนักเรียนอย่างถูกต้อง เหมาะสม และมีประสิทธิภาพ 3) เนื้อหา การจัดการเรียนการสอนต้องยึดสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระการเรียนรู้หลัก คือ 4 กลุ่มสาระแรก ได้แก่ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ที่เป็นสาระการเรียนรู้หลัก ทั้งนี้การจัดการเรียนการสอน ใช้การบูรณาการหลักสูตรในช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 โดยปรับวิธีการเรียนให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนแต่ละคน โดยยึดแนวคิด การวิเคราะห์พฤติกรรมประยุกต์ เพื่อให้ได้วิธีการเรียนการสอน สื่อและแหล่งข้อมูล และการวัดและประเมินผลต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ 4) กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) การจัดห้องเรียนแบบคละชั้นเป็นวิธีหนึ่งในการจัดชั้นเรียนแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้ได้รับประสบการณ์ 2) การสอนปรับตามความสามารถของนักเรียน โดยมุ่งความแตกต่างของนักเรียน ทั้งอายุ ขนาดของร่างกาย ระดับพัฒนาการและความสามารถ และ 3) เด็กที่มีความต้องการพิเศษจะได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ส่วนเด็กปกติจะมีโอกาสในการพัฒนาความเข้าใจและความเห็นอกเห็นใจเด็กที่มีความต้องการพิเศษ และ 5) การวัดและประเมินผล ในระหว่างที่ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต้องมีการประเมินตาม สถานการณ์จริง โดยประเมินตลอดการจัดการเรียนการสอน ด้วยการบันทึกผลการสอน ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะไว้หลังแผนการจัดการเรียนรู้และประเมินผลนักเรียน โดยเตรียมการล่วงหน้าว่า จะประเมินอะไร ประเมินอย่างไร สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ให้ครูพิจารณาการประเมินโดยยึดเกณฑ์การประเมินเฉพาะบุคคลตามความเหมาะสม

2. ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับร่าง)

(n = 5)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล	ระดับความเป็นไปได้		การแปลผล
	$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD	
1. ด้านผู้สอน	4.40	0.55	มาก	4.40	0.55	มาก
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.60	0.55	มากที่สุด	4.80	0.45	มากที่สุด
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด	4.40	0.55	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.60	0.55	มากที่สุด	4.60	0.55	มากที่สุด
รวม	4.56	0.46	มากที่สุด	4.56	0.36	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนารูปแบบเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

ระยะที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการพัฒนารูปแบบเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวม ระดับประถมศึกษา ของจังหวัดชัยนาท

1. ผลการประเมินความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 ที่เรียนโดยใช้สามฐานโมเดลสำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท กับกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการทดลอง (One - group pretest - posttest design)

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม

(n = 50)

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		ระดับความสามารถ		t	p
	ก่อนเรียน		หลังเรียน			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
1. ทักษะด้านการคิด	1.77	0.33	2.58	0.66	7.815	0.00
2. ทักษะด้านการสื่อสาร	1.83	0.30	2.63	0.70	8.125	0.00
3. ทักษะด้านการแก้ปัญหา	1.89	0.24	2.60	0.68	6.585	0.00

*p < .05

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนผลการประเมินความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม (ต่อ)

(n = 50)

รายการประเมิน	ระดับความสามารถ		ระดับความสามารถ		t	p
	ก่อนเรียน		หลังเรียน			
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD		
4. ทักษะด้านการใช้เทคโนโลยี	1.85	0.24	2.57	0.64	7.320	0.00
5. ทักษะด้านการใช้ชีวิต	1.87	0.24	2.65	0.65	7.709	0.00
6. ทักษะด้านการเรียนรู้	1.85	0.29	2.70	0.76	7.802	0.00
รวม	1.84	0.19	2.62	0.52	10.351	0.00

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 หลังเรียน โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง และจากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 ระหว่างก่อนและหลังเรียน โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ในภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความสามารถเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ระยะที่ 4 การประเมินผลการใช้รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

1. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน ครูหรือพี่เลี้ยง 16 คน ผู้ปกครอง 8 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับสมบูรณ์)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับสมบูรณ์)

(n = 32)

รายการประเมิน	ระดับความ		การแปลผล	ระดับความ		การแปลผล
	เหมาะสม			เป็นไปได้		
	$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD	
1. ด้านผู้สอน	4.88	0.23	มากที่สุด	4.88	0.00	มากที่สุด
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้	4.85	0.00	มากที่สุด	4.90	0.00	มากที่สุด
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.95	0.33	มากที่สุด	4.80	0.33	มากที่สุด

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและระดับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับสมบูรณ์) (ต่อ)

(n = 32)

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		การแปลผล	ระดับความเป็นไปได้		การแปลผล
	$\bar{x}$	SD		$\bar{x}$	SD	
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	4.82	0.33	มากที่สุด	4.95	0.44	มากที่สุด
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.90	0.00	มากที่สุด	4.95	0.23	มากที่สุด
รวม	4.88	0.23	มากที่สุด	4.90	0.13	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท (ฉบับสมบูรณ์) ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ความพึงพอใจต่อรูปแบบ รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล ประเมินโดยผู้บริหารสถานศึกษา 8 คน ครูหรือพี่เลี้ยง 16 คน ผู้ปกครอง 8 คน รวมทั้งสิ้น 32 คน โดยใช้แบบประเมินความพึงพอใจต่อการใช้รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและระดับความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล ในภาพรวม

(n = 32)

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		การแปลผล
	$\bar{x}$	SD	
1. ด้านผู้สอน	3.56	0.21	มาก
2. ด้านการออกแบบการเรียนรู้	3.74	0.24	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.48	0.44	ปานกลาง
4. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้	3.80	0.22	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	3.79	0.31	มาก
รวม	3.67	0.13	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่อรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษ ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

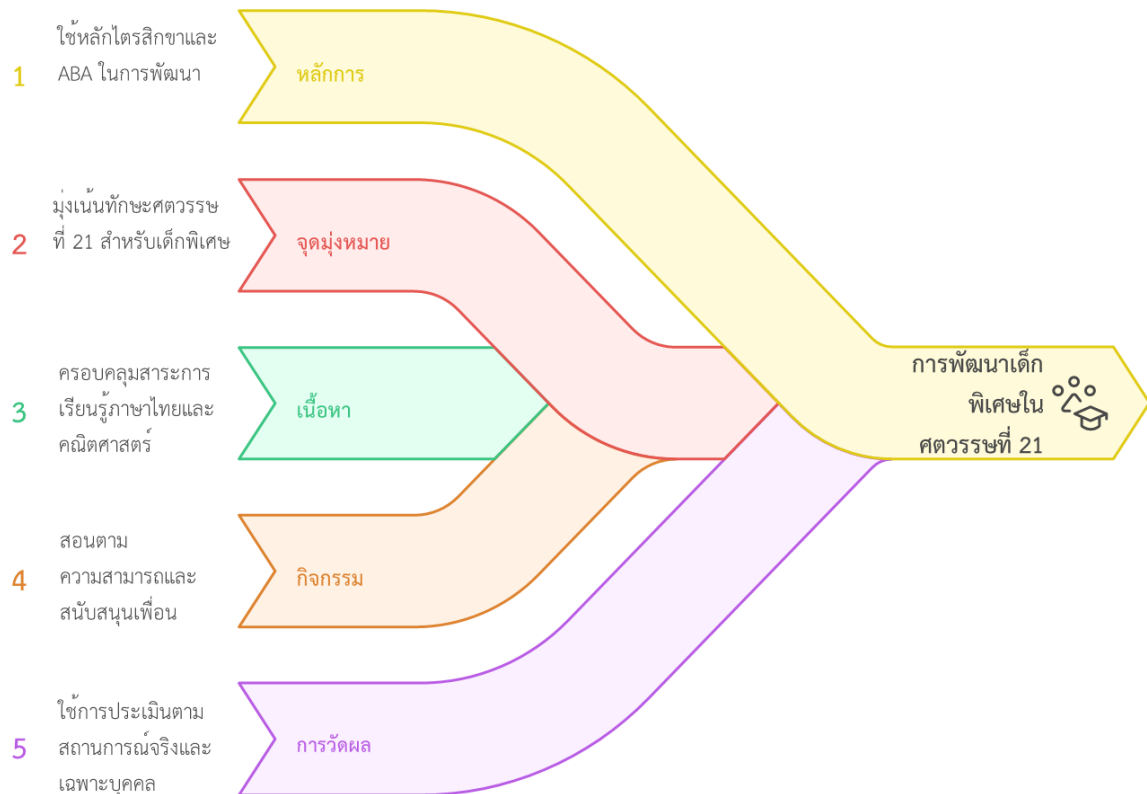
อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง รูปแบบพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท อภิปรายผลได้ ดังนี้

รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ที่เชื่อมโยงกันเพื่อสร้างระบบการพัฒนาเด็กพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม คือ 1) หลักการ (Principles) 2) จุดมุ่งหมาย (Objectives) 3) เนื้อหา (Content) 4) กิจกรรมการเรียนการสอน (Teaching and Learning Activities) และ 5) การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation) และจากการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 เริ่มต้นด้วย “หลักการ” วางรากฐานในการพัฒนาเด็กพิเศษด้วยแนวคิดทั้งสามของ “สามฐานโมเดล” ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน กำหนดทักษะที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจนผ่าน “จุดมุ่งหมาย” ออกแบบ “เนื้อหา” ให้สอดคล้อง เลือกเนื้อหาการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ทักษะและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดำเนินการจัด “กิจกรรมการเรียนรู้” จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบรวมพลัง ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ และปรับปรุงการสอนได้อย่างตรงจุด สอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน ได้แก่ อีระ รุญเจริญ, ทิศนา แคมมณี, สาวิตรี เถาว์โท ที่กล่าวโดยสรุปว่า องค์ประกอบของรูปแบบที่สำคัญมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ เป็นความเชื่อที่เป็นพื้นฐานหรือหลักการในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ตามรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ เป็นเป้าหมายที่กำหนดไว้ในการพัฒนาคุณลักษณะ ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียน 3) เนื้อหา เป็นสาระความรู้ที่กำหนดไว้ให้สัมพันธ์สอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายของรูปแบบ 4) กระบวนการ เป็นขั้นตอนหรือลำดับของการจัดกิจกรรม กำหนดบทบาทของผู้เกี่ยวข้องในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย และ 5) การวัดผลประเมินผล เป็นแนวทางในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน ที่จัดขึ้นตามรูปแบบที่จะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพของรูปแบบและบ่งบอกถึงการบรรลุ จุดมุ่งหมายที่กำหนด (อีระ รุญเจริญ, 2550); (ทิศนา แคมมณี, 2555); (สาวิตรี เถาว์โท, 2558) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อนุชิต บุญมาก ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบและตัวชี้วัดการจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 มีองค์ประกอบ 6 ด้านและตัวชี้วัด 16 ตัวชี้วัด 2) สภาพปัจจุบันการจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 5 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน ส่วนสภาพพึงประสงค์การจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน และ 3) ผลการประเมินการพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1 พบว่า โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน (อนุชิต บุญมาก, 2560)

องค์ความรู้ใหม่

จากการศึกษารูปแบบพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวม ระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงองค์ความรู้ใหม่

การอธิบายกระบวนการทำงานของรูปแบบ

รูปแบบนี้ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ที่เชื่อมโยงกันเพื่อสร้างระบบการพัฒนาเด็กพิเศษในโรงเรียนเรียนรวม ดังนี้

เริ่มต้นด้วย “หลักการ” วางรากฐานในการพัฒนาเด็กพิเศษด้วยแนวคิดทั้งสามของ “สามฐานโมเดล” ตั้งเป้าหมายให้ชัดเจน กำหนดทักษะที่ต้องการพัฒนาให้ชัดเจนผ่าน “จุดมุ่งหมาย” ออกแบบ “เนื้อหา” ให้สอดคล้องเลือกเนื้อหาการเรียนรู้ที่ตอบโจทย์ทักษะและเป้าหมายที่กำหนดไว้ ดำเนินการจัด “กิจกรรมการเรียนรู้” จัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับความสามารถของเด็กแต่ละคน และสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้แบบรวมพลัง ประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ใช้วิธีการประเมินที่เหมาะสมเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ และปรับปรุงการสอนได้อย่างตรงจุด

รูปแบบนี้ ช่วยให้เด็กพิเศษพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อย่างครบถ้วน ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเด็กปกติและเด็กพิเศษ ปรับการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามความสามารถและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ประเมินผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ ช่วยให้ครูเห็นพัฒนาการและปัญหาของเด็กแต่ละคนได้ชัดเจน

โมเดลนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้โรงเรียนเรียนรวมทั่วประเทศ เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและยกระดับคุณภาพชีวิตของเด็กพิเศษอย่างยั่งยืน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยนี้พัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ “สามฐานโมเดล” สำหรับโรงเรียนเรียนรวม ระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ประกอบด้วย 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน 2) ออกแบบและพัฒนารูปแบบ 3) ทดลองใช้รูปแบบ และ 4) ประเมินผลการใช้รูปแบบ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย เนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดผลและประเมินผล ผลการทดลองใช้ พบว่ารูปแบบนี้มีความเหมาะสมและเป็นไปได้ในระดับสูงสุดละช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กพิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการยังมีความพึงพอใจในระดับสูงสุด โดยเฉพาะด้านการจัดการเรียนการสอนและการออกแบบการเรียนรู้ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ คือ ผลการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาขีดความสามารถในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นความรู้หรือทักษะที่เด็กพิเศษมีความสนใจหรือความถนัดได้อย่างถูกต้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ อันจะเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการเด็กพิเศษให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพให้สามารถพึ่งพาตนเอง จัดการตนเอง อยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุขและเป็นพลเมืองดีของประเทศไทยสืบไป ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรนำรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท ไปทดลองใช้กับโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีบริบทการดำเนินงานที่แตกต่างกันไป เช่น โรงเรียนเอกชน โรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล โรงเรียนในการดูแลขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น เป็นต้น และ 2) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับองค์ประกอบต่าง ๆ ในรูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท เพื่อนำผลการศึกษามาเสริมสร้างให้รูปแบบการพัฒนาเด็กพิเศษในศตวรรษที่ 21 โดยใช้สามฐานโมเดล สำหรับโรงเรียนเรียนรวมระดับประถมศึกษาของจังหวัดชัยนาท มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ทิตนา แหมมณี. (2555). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพมหานคร: ข้าวฟ่าง.
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตโต). (2553). พุทธธรรม. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- สาวิตรี เถาว์โท. (2558). การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้ แบบผสมผสานรายวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม สำหรับนักศึกษาปริญญาบัณฑิตมหาวิทยาลัยราชภัฏ.
ใน ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2561). รายงานสถานการณ์การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). ข้อมูลนักเรียนพิการเรียนรวมในปี พ.ศ. 2563. เรียกใช้เมื่อ
1 กรกฎาคม 2564 จาก http://specialbasic.specialset.bopp.go.th/specialbasic/download/studentall_deform_2563_1.pdf
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). นโยบายและแนวทางการศึกษาสำหรับเด็กพิการในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อนุชิต บุญมาก. (2560). การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Cooper, J. O. et al. (2020). Applied Behavior Analysis. Boston, MA: Pearson.
- Friend, M. & Bursuck, W. D. (2019). Including Students with Special Needs: A Practical Guide for
Classroom Teachers. Boston, MA: Pearson.
- Kruse, K. (2008). Introduction to Instructional Design and the ADDIE Model. Pathum Thani: e-Learning
Guru.
- OECD. (2018). The Future of Education and Skills: Education 2030. Paris: OECD Publishing.
- UNESCO. (2020). Education for All. Retrieved July 1, 2021, from <https://en.unesco.org/themes/education-all>